

Sygn. akt III Ca 1346/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Gabriela Sobczyk

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko K. G. (1) (poprzednio G.)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 23 marca 2017 r., sygn. akt II C 2486/16

oddala apelację.

SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 1346/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. pozwem wniesionym 23 marca 2016r. żądała zasądzenia od pozwanej K. G. (1) (poprzednio G.) kwoty 2093,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztów procesu z tytułu nie uiszczenia opłat za studia w (...) Wyższej Szkole Handlowej im. (...) w K.. Powstałą wierzytelność wobec pozwanej uczelnia przelała na rzecz powoda na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 18 maja 2015 roku. Na kwotę dochodzoną pozwem składały się kwoty nieuiszczonych opłat za studia:

- 520 zł z terminem płatności 5 lutego 2008r.,

- 20 zł z terminem płatności 5 grudnia 2007r.,

- 520 zł z terminem płatności 5 marca 2008r.

oraz 1033,93 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od poszczególnej zaległej raty czesnego od dnia jej wymagalności do 22 marca 2016r. przy czym od dnia 1.01.2016r. to odsetki ustawowe za opóźnienie.

W dniu 13 maja 2016 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Gliwicach, uwzględniając w całości żądanie powódki, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uproszczonym (sygn. akt II Nc 2496/16).

Od wydanego nakazu zapłaty pozwana złożyła sprzeciw, w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia w całości. Podniosła, że z listy studentów została skreślona 31 marca 2008r. Podkreśliła, iż roszczenia o zapłatę czesnego przedawniają się z upływem trzech lat na podstawie art. 118 k.c.

W odpowiedzi na sprzeciw, pismem procesowym z dnia 7 lutego 2017 roku powódka podniosła, że umowa zawarta została przed dniem wejścia w życie ustawy z 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych ustaw, tj. przed dniem 1.10.2014r. Podtrzymała dotychczasowe stanowisko zajęte w sprawie. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia wskazała, że w sprawie znajdzie zastosowanie 10-letni termin przedawnienia, powołała się w tym zakresie na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 roku (III CZP 67/15) oraz orzecznictwo powołane w postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 grudnia 2016 roku (SK 17/15).

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że decyzją z dnia 26 czerwca 2007 roku (...) Wyższa Szkoła Handlowa im. (...) w K. postanowiła przyjąć K. G. (2) na pierwszy rok studiów niestacjonarnych wyższych prowadzonych na Wydziale (...) i (...) na kierunku fizjoterapia. W tym samym dniu zawarta została przez K. G. (2) z G. Wyższą Szkołą Handlową im. (...) w K. umowa o świadczenie usług edukacyjnych. W umowie uczelnia zobowiązała się wobec studenta do realizacji programu nauczania. Umowa została zawarta na okres trzyletni. Podpisem na umowie pozwana potwierdziła zapoznanie się z regulaminem studiów oraz regulaminem finansowym.

Pozwana w momencie podpisywania umowy pobieżnie zapoznała się z regulaminem i statutem. Zgodnie ze statutem uczelni (...) Wyższa Szkoła Handlową im. (...) w K. była uczelnią niepaństwową utworzoną na mocy zezwolenia Ministra Edukacji Narodowej.

K. G. (2) decyzją organu uczelni została skreślona z listy studentów z dniem 15 maja 2008 roku i z tą chwilą utraciła status studenta, zaś do tej chwili winna regulować należne opłaty za studia. Pozwana była zobowiązana wobec (...) Wyższej Szkoły Handlowej im. (...) w K. do uiszczania opłat za studia wymagalnych za poszczególne okresy, w tym od grudnia 2007 roku oraz za luty i marzec 2008 roku. Powstała wierzytelność wobec K. G. (2) wynikająca z niewykonania przez nią umowy o świadczenie usług edukacyjnych (...) Wyższa Szkoła Handlowa im. (...) w K. przelała na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 18 maja 2015 roku. Powód pismem z dnia 18 czerwca 2015 roku wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 2031,49 zł.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powódki nie zasługuje na uwzględnienie, z uwagi na podniesiony zarzut przedawnienia.

Wskazał, że zobowiązanie dochodzone pozwem wynika z umowy o świadczenie usług edukacyjnych pomiędzy pozwaną a G. Wyższą Szkołą Handlową im. (...) w K.. Na mocy powyższej umowy, pozwana przyjęła obowiązujące warunki odpłatności za naukę.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w przepisie art. 160 a ust.7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym, określono trzyletni termin przedawnienia w zakresie umów o świadczenie usług edukacyjnych. Powyższy przepis został dodany na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 października 2014 roku. W przepisach przejściowych wskazano zaś, że do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 160a ust. 7 ustawy,

o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (art. 32 ww. ustawy). Zdaniem Sądu Rejonowego przepis ten nie znajdował zastosowania w niniejszej sprawie. Dodany w wyniku nowelizacji artykuł normuje w sposób znacznie szerszym niż to miało miejsce w uchylonym art. 160 ust. 3 kwestię zobowiązań związanych z odpłatnością

za studia i w ocenie Sądu Rejonowego dotyczy de facto uczelni publicznych, bowiem istota regulacji, czyli kwestie dotyczące i związane z opłatami za wydanie dokumentu czy opłatami za usługi edukacyjne - z odesłaniem do art. 98 i 99 dotyczy wyłącznie uczelni publicznych. Przywołał w tym zakresie pogląd doktryny.

Zdaniem Sądu Rejonowego w sprawie nie znajdował też zastosowania pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 21 października 2015 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 67/15, albowiem w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy kwestią oceny było przedawnienie roszczeń publicznej uczelni wyższej o zapłatę czesnego. Sąd Najwyższy badał charakter stosunku prawnego łączącego publiczną uczelnię wyższą ze studentem studiów niestacjonarnych - umowy o warunkach odpłatności za studia niestacjonarne. Nie zaś jak w niniejszej sprawie - umowy o usługi edukacyjne, jak wskazuje sam powód w uzasadnieniu pozwu i w dalszym piśmie procesowym. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że stosunek prawny łączący studenta studiów niestacjonarnych z publiczną uczelnią wyższą jest regulowany w sposób kompletny przepisami tej ustawy i ma mieszany charakter, zawierając w sobie zarówno elementy administracyjnoprawne, jak i cywilnoprawne. Wskazana w art. 160 ust. 3 p.s.w., umowa o zasadach uiszczania opłat za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów na studiach niestacjonarnych, regulowała wycinek relacji między uczelnią publiczną i studentem w zakresie wysokości czesnego, terminu i sposobu jego wnoszenia i kształtowała wraz z przepisami prawa o szkolnictwie wyższym oraz aktami o charakterze administracyjnym treść stosunku prawnego między studentem, a publiczną uczelnią wyższą. Regulowała ona jedynie warunki odpłatności za studia niestacjonarne, a nie warunki świadczenia na rzecz studenta przez uczelnię usług związanych ze studiami niestacjonarnymi, inaczej w niniejszej sprawie, gdzie umowa z dnia 7 sierpnia 2010 roku określała nie tylko warunki płatności przez pozwaną opłaty rekrutacyjnej oraz czesnego ale również określała zobowiązania powoda do realizacji programu nauczania zgodnie z planem i programem studiów.

Sąd Rejonowy wskazał, że przedmiotem badania była zawarta pomiędzy uczelnią niepubliczną, a studentem umowa o świadczenie usług edukacyjnych. Umowa pomiędzy stronami zawarta została w okresie obowiązywania Ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku prawo szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365 ze zm.), która weszła w życie 1 września 2005 roku. W art. 160 w/w ustawy określono, że warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne określa umowa między studentem

a uczelnią zawarta w formie pisemnej. Natomiast w/w ustawa nie reguluje kwestii praw

i obowiązków studentów studiów w aspekcie zapłaty czesnego, odsyłając w tym zakresie do regulaminów studiów. Nie zawiera również uregulowań co do możliwości rozwiązania umowy. Z kolei z art. 99 ust. 4 powyższej ustawy wynika, że zasady pobierania opłat

i wysokość opłat za usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów w uczelni niepublicznej określa organ wskazany w statucie uczelni. Skoro zaś w w/w ustawie została określona jedynie forma zawarcia umowy, żaden inny przepis prawa nie zawiera też dookreślenia takiej umowy, w ocenie tutaj Sądu nie można uznać, iż umowa ta została określona innymi niż k.c. przepisami.

Dlatego też w ocenie Sądu Rejonowego do tego typu umów o świadczenie usług edukacyjnych przez uczelnie niepubliczne stosować należy odpowiednio przepisy o zleceniu na podstawie art. 750 k.c. Sąd Rejonowy wskazał, że jest to zgodne z systemową wykładnią pojęcia „usługi edukacyjne”, którego ustawodawca użył zarówno w art. 751 pkt. 2 k.c. jak i w art. 99 ust. 4 obecnie obowiązującej ustawy z 2005 roku o szkolnictwie wyższym.

Umowa o świadczenie usług edukacyjnych w odniesieniu do płatnych studiów jest zbliżona charakterem do umowy zlecenia, co nie budzi żadnych zastrzeżeń w doktrynie. Jest umową wzajemną, w której występują dwie strony: uczelnia niepubliczna i student,

a świadczeniem głównym są usługi edukacyjne, za które student uiszcza opłaty. Jest to typowa umowa adhezyjna, której warunków student nie negocjuje, nie ma na niego wpływu. Umowa ta stanowi jeden z przykładów umowy starannego działania (co na gruncie k.c. otwiera drogę do stosowania przepisów o zleceniu w sprawach nieunormowanych). Uczelnia nie może zobowiązać się ze w ramach umowy umożliwić studentowi uzyskanie określonego stopnia, gdyż byłoby to sprzeczne z naturą zobowiązania.

Taki charakter umowy uzasadnia zdaniem Sądu Rejonowego odpowiednie stosowanie art. 751 k.c., jako przepisu szczególnego wobec art. 118 k.c.

Stąd Sąd Rejonowy uznał, że zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż nawet gdyby uznać, że art. 160 oraz odesłanie do regulacji wydawanej przez regulamin uczelni uniemożliwiałyby zastosowanie art. 751kc, to i tak należałoby stwierdzić, że w sprawie doszło do przedawnienia roszczenia.

Uznał bowiem, że dochodzone przez powoda roszczenie jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Wskazał, że z art. 106 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym wynika jedynie, iż prowadzenie przez uczelnię działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej doświadczalnej, artystycznej, sportowej, diagnostycznej, rehabilitacyjnej lub leczniczej nie jest działalnością gospodarczą, ale wyłącznie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku "o swobodzie działalności gospodarczej".

Jednak działalność uczelni niepublicznej zawiera wszystkie cechy definiujące działalność gospodarczą, a więc wykonywana jest w sposób zorganizowany i ciągły, we własnym imieniu, ma charakter zawodowy i zarobkowy. Bezspornie więc uczelnia niepubliczna w zakresie, w jakim świadczy odpłatnie usługi edukacyjne na rzecz studentów ma na gruncie stosunków cywilnoprawnych status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43¹ k.c., a jej działalność ma charakter gospodarczy. Z powyższych przepisów wynika zatem, że roszczenia z umowy zawartej między pozwanym, a powodem przedawniały się z upływem trzech lat.

Skoro zatem do wniesienia pozwu doszło 23 marca 2016r. to został on wniesiony po zaistnieniu przedawnienia, które zaistniało najpóźniej 5 marca 2012r. (przy przyjęciu trzyletniego terminu przedawnienia).

Sąd Rejonowy wskazał ponadto, że Trybunał Konstytucyjny w sprawie SK 17/15 powołał jedynie w uzasadnieniu różne stanowiska orzecznictwa sądów powszechnych i wskazał, że nie jest powołany do ustalenia powszechnie obowiązującej wykładni ustaw.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła **obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 118 k.c. poprzez jego niezastosowanie w zakresie przewidującym ogólny termin przedawnienia roszczeń do ustalonego w sprawie stanu faktycznego** i przyjęcie, że roszczenie o zapłatę za studia przedawnia po upływie lat dwóch (art. 751 k.c.), **podczas gdy** do przedawnienia roszczenia o opłatę za studia, w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014, poz. 1198), **miał zastosowanie dziesięcioletni termin** przewidziany w **art. 118 k.c.**

Zarzuciła też obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 118 k.c. w zw. z art. 106. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w zw. z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej poprzez ich błędną wykładnię polegającą na wadliwym przyjęciu, że roszczenie niepublicznej uczelni wyższej o zapłatę czesnego stanowi roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, podczas gdy prowadzenie działalności dydaktycznej nie stanowi działalności gospodarczej, co ustawodawca przesądził wprost, a co było podyktowane wieloma aksjologicznymi aspektami.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 2093,93zł wraz z ustawowymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Wniosła ewentualnie

o skierowanie na podstawie art. 390 k.p.c. zapytania prawnego do Sądu Najwyższego o to, czy do przedawnienia roszczenia o zapłatę opłat związanych z odbywaniem studiów na podstawie umowy zawartej z uczelnią niepubliczną przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy - prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 poz. 1198) i gdy roszczenie stało się wymagalne przed tą datą znajduje zastosowanie przepis art. 160 a ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w zw. z art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy - prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, czy zastosowanie ma art. 751 pkt 1 k.c., czy art. 118 k.c. w zakresie przewidującym trzyletni termin przedawnienia roszczeń związanych z działalnością gospodarczą lub świadczeniem o charakterze okresowym, czy też ogólny, 10-letni termin przedawnienia wyrażony w art. 118 k.c.

W uzasadnieniu wskazała na wywód Sądu Najwyższego zawarty w uzasadnieniu uchwały III CZP 67/15, w którym wskazał on, że stosunek prawny łączący studenta studiów niestacjonarnych z uczelnią wyższą jest regulowany w sposób kompletny przepisami tej ustawy. Zgodnie z art. 1 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, ustawę stosuje się także wprost do uczelni niepublicznych.

Zatem w ocenie skarżącej do roszczenia o zapłatę czesnego ma zastosowanie 10 letni ogólny termin przedawnienia.

Powołała się szczegółowo na treść uzasadnienia wskazanej uchwały oraz rozstrzygnięcia innych Sądów dotyczące tej samej kwestii. Podniosła, że art. 106 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym wyraźnie stanowi, że prowadzenie przez uczelnię działalności dydaktycznej nie stanowi działalności gospodarczej. Stanowi ona działalność niekomercyjną.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie mogła odnieść skutku, gdyż zaskarżony wyrok należy uznać za trafny.

Sąd Okręgowy zasadniczo podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, nie ma potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania, ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. ustalenia faktyczne nie były kwestionowane w apelacji.

Powołane natomiast w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego są ostatecznie chybione, aczkolwiek Sąd Okręgowy wywodzi okoliczność zaistnienia przedawnienia należności powoda wprost z przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, a to jego art. 160 a ust.7 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1198 ze zm.). Wskazać należy, że nie ma potrzeby w obecnym stanie prawnym w zakresie należności głównej z tytułu czesnego sięgania wprost do regulacji kodeksu cywilnego, skoro ustawodawca w regulacji szczególnej zawarł przepisy dotyczące kwestii przedawnienia, a wskazanym art. 32 jako przepisem międzyczasowym uregulował kwestię zastosowania trzyletniego terminu przedawnienia także do umów zawartych przed wejściem w życie zmiany ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, wprowadzonej ustawą z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1198 ze zm.).

Odnosząc się do argumentacji prawnej Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy zaznacza, że w jego ocenie art. 160a ust.7 P.s.w. w zw. z art. 32 ustawy nowelizującej tę ustawę (Dz. U. z 2014 poz.1198 ze zm.) ma zastosowanie tak do umów o świadczenie usług edukacyjnych zawieranych przez uczelnie publiczne, jak i niepubliczne.

Samo redakcyjne odwołanie się bowiem w art. 106a ust.1 do art. 98 ust.1 pkt 5 i 99 ust.1 pkt 1-6 ustawy nie daje wystarczających podstaw do zawężenia zastosowania przepisu art. 106a ust.7 jedynie do uczelni publicznych, a to z uwagi na umiejscowienie tego przepisu w rozdziale niewątpliwie dotyczącym obu rodzajów uczelni wyższych (Dział IV Studia i studenci, Rozdział 1 - Organizacja studiów), jak i treść art. 106a ust.3, wprost wskazujący na oba typy uczelni wyższych, a ponadto wobec treści art. 1 ust.1 ustawy zgodnie z którym ustawę stosuje się do publicznych i niepublicznych szkół wyższych.

Zatem w ocenie Sądu Okręgowego wskazana redakcja art. 160a ust.1 P.s.w. nie przemawia za wyłączeniem umowy o świadczenie usług edukacyjnych zawartej z uczelnią niepubliczną z regulacji prawnej dotyczącej przedawnienia zawartej w art. 160a ust.7 P.s.w. w zw. z art. 32 ustawy nowelizującej(Dz. U. z 2014 poz.1198 ze zm.).

W niniejszej sprawie nie zaistniała potrzeba zadawania pytania prawnego Sądowi Najwyższemu, skoro zajmował się on problemem stanowiącym zasadniczą kwestię w swym najnowszym orzecznictwie.

8 grudnia 2017r. w sprawie III CZP 74/17 Sąd Najwyższy odpowiadając na pytanie prawne podjął uchwałę, zgodnie z którą artykuł 160a ust. 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1842 ze zm.), który wszedł w życie w dniu 1 października 2014 r., określa trzyletni termin przedawnienia roszczeń o opłatę za studia, wynikających z umów o warunkach odpłatności za studia, a art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198 ze zm.), przewiduje, usuwając występujące w tym względzie wątpliwości, że w takim samym terminie roszczenia te przedawniały się też przed wejściem w życie art. 160a ust. 7 Prawa o szkolnictwie wyższym; tym samym wyłączone jest stosowanie w związku z wejściem w życie art. 160a ust. 7 Prawa o szkolnictwie wyższym normy intertemporalnej wyrażonej w art. XXXV pkt 2 p.w.k.c.

W uzasadnieniu tej uchwały wskazano, że artykuł 160a ust. 7 p.s.w., który wszedł w życie 1 października 2014 r. i wyraźnie stanowi, że roszczenia o opłaty związane z odbywaniem studiów oraz opłaty za usługi edukacyjne, wynikające z umowy między uczelnią a studentem lub osobą przyjętą na studia, przedawniają się z upływem trzech lat, nie miał swojego odpowiednika, wyraźnie określającego termin przedawnienia takich roszczeń, we wcześniejszym stanie prawnym.

Sąd Najwyższy wskazał, że w związku z tym w kwestii terminu ich przedawnienia w tym stanie prawnym wyłoniła się w orzecznictwie znaczna rozbieżność poglądów. Przyjmowano dwuletni termin przedawnienia na podstawie art. 751 pkt 1 lub pkt 2 k.c., bądź trzyletni terminu przedawnienia na podstawie art. 118 k.c. właściwy dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej lub dla roszczeń o świadczenia okresowe, jak też dziesięcioletni, przewidziany w art. 118 k.c. ogólny terminu przedawnienia roszczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2014 r., III CZP 38/14, III CZP 42/14, III CZP 59/14, III CZP 60/14, i III CZP 61/14, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., III CZP 67/15; kwestii tej dotyczy także wiele wyroków sądów powszechnych). Mimo opowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w uchwale z 21 października 2015 r., III CZP 67/15, za dziesięcioletnim - zgodnie z art. 118 k.c. - terminem przedawnienia omawianych roszczeń w stanie prawnym obowiązującym przed 1 października 2014 r., pogląd ten nie zyskał akceptacji sądów powszechnych.

Wskazał, że za przyjęciem dwuletniego terminu przedawnienia przemawiało brzmienie art. 751 pkt 2 kc, zgodnie z którym z upływem dwóch lat przedawniają się roszczenia z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone.

Usługi świadczone przez uczelnię, za które może być pobierane od studenta chesne na podstawie zawartej z nim umowy, niewątpliwie mieszczą się w pojęciu nauki w rozumieniu art. 751 pkt 2 k.c. i zawodowego charakteru działalności, o której mowa w tym przepisie.

Sąd najwyższy wskazał, że nie wydaje się trafne założenie, że art. 751 pkt 2 kc może być stosowany tylko do roszczeń z umów objętych zakresem zastosowania art. 750 kc. Jednak w jego ocenie także taki pogląd nie może stać na przeszkodzie do zaliczenia umowy o warunki odpłatności za studia do tej kategorii umów. Wskazał, że przepisów art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm. - dalej: "u.s.w.") i art. 22 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590 z późn. zm. - dalej: "u.w.s.z."), ani też art. 99 i 160 ust. 3 p.s.w. nie można uznać za regulacje dające podstawę do zaliczenia umowy o warunki odpłatności za studia lub inne usługi edukacyjne do kategorii umów o świadczenie usług, które są uregulowane innymi przepisami w sposób wyłączający zastosowanie do nich art. 750 i 751 k.c.

Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że są też istotne argumenty przemawiające za podleganiem roszczeń o czesne wynikających z umowy studenta z uczelnią w stanie prawnym obowiązującym przed 1 października 2014r. trzyletniemu terminowi przedawnienia. Wskazał, że w orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że termin "działalność gospodarcza" w prawie prywatnym jest pojęciem autonomicznym i jego znaczenie nie pokrywa się ze znaczeniem, jakie terminowi "działalność gospodarcza" przypisuje się w prawie publicznym. Za atrybuty działalności gospodarczej w rozumieniu prawa prywatnego uznaje się zawodowy, stały i powtarzalny charakter składających się na nią działań oraz ich podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania. Zaliczenie prowadzenia płatnych studiów do tak rozumianej działalności gospodarczej nie powinno nasuwać wątpliwości.

Zdaniem Sądu Najwyższego autonomiczny charakter pojęcia działalności gospodarczej w prawie prywatnym powoduje, że art. 106 Prawa o szkolnictwie wyższym. Nie stoi na przeszkodzie takiej kwalifikacji działalności dydaktycznej uczelni. Zatem w znaczeniu prywatnoprawnym uczelnia może być uznana za przedsiębiorcę - także w rozumieniu art. 4 ust.1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (jedn. tekst Dz. U. z 2017 poz. 229 ze zm.).

Zgodnie z przytoczonymi wywodami Sądu Najwyższego, dziesięcioletni termin przedawnienia z art. 118 kc znajduje zastosowanie o tyle tylko, o ile co innego nie stanowi przepis szczególny. W ocenie Sądu Najwyższego, wskazane argumenty na rzecz dwuletniego lub trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń o czesne podważają zasadność zapatrywania o podleganiu tych roszczeń w tym okresie ogólnemu dziesięcioletniemu terminowi przedawnienia.

Odnosząc się do regulacji art. 160a ust.7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dodaną ustawą nowelizującą oraz regulacji art. 32 w/w ustawy zmieniającej w.w. Sąd Najwyższy wskazał, że regulacja ta stanowiła reakcję ustawodawcy na występujące dotąd w praktyce wątpliwości co do terminu przedawnienia roszczeń o czesne. W ocenie Sądu Najwyższego celem regulacji art. 160a pkt 7 nie była zmiana dotychczasowego terminu przedawnienia tych roszczeń, jego skrócenie lub wydłużenie, bo to, w jakim terminie roszczenia te się przedawniają, wywoływało wątpliwości.

Ustawodawca ustanawiając ten przepis opowiedział się za trzyletnim terminem przedawnienia, który według dotychczasowych wykładni był wywodzony z regulacji art.118 kc, dotyczącej przedawnienia roszczeń związanych z działalnością gospodarczą. Stąd w ocenie Sądu Najwyższego zrozumiałe było rozciągnięcie w art. 32 ustawy nowelizującej zakresu stosowania art. 32 ustawy nowelizującej zakresu zastosowania art. 160a ust.7 P.s.w. także na okres poprzedzający wejście w życie tej ustawy. Taki sens art. 32 podkreślił Sąd Najwyższy. Wskazał, że taka moc wsteczna przepisu jest uznawana, mimo zakazu nie retroakcji prawa, gdyż ogranicza się ona do przesądzenia obowiązywania normy o treści mającej uzasadnienie już we wcześniejszej regulacji tj. do wyeliminowania uprzednio istniejących wątpliwości. Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że wobec tego, że w art. 160a ust.7 P.s.w. ustawodawca nie ustanowił krótszego terminu przedawnienia roszczenia o czesne od terminu, w jakim przedawniały się one przed wejściem w życie tego przepisu, nie mogła mieć do niego zastosowania regulacja art. XXXV pkt 2 p.w.k.c.

W pełni podzielając wywód i wnioski Sądu Najwyższego wskazane w przytoczonej uchwale Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że żaden z argumentów apelacji nie mógł odnieść skutku. Zaskarżone rozstrzygnięcie nie narusza prawa materialnego.

Z powyższych powodów co do należności z tytułu czesnego dochodzonego w niniejszej sprawie - zasadnie uznane ono zostało przez Sąd Rejonowy za przedawnione. Przedawniło się ono na podstawie art. 160a ust.7 P.s.w.w zw. z art. 32 ustawy nowelizującej te ustawę (Dz. U. z 2014 poz.1198 ze zm.)- odpowiednio z dniem 5 grudnia 2010r., 5 lutego 2011r. i 5 marca 2011r.

Odnosząc się natomiast do roszczenia o skapitalizowane odsetki, podnieść należy, że w judykaturze oraz doktrynie powszechnie uznaje się, że z chwilą powstania uzyskują on byt niezależny od roszczenia głównego, stanowiąc roszczenie okresowe oraz, że przedawniają się odrębnie za każdy dzień – w terminie trzyletnim przewidzianym dla roszczeń okresowych – zgodnie z art. 118 kc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CKN 369/00 i inne).

Od dochodzonych w niniejszym postępowaniu roszczeń z tytułu mogły one być naliczane jedynie za okres do dnia przedawnienia, gdyż po tych terminach roszczenie przedawnione staje się w razie złożenia zarzutu przedawnienia niewymagalne (art. 117 §2 kc), a tym samym nie można się od niego domagać odsetek – na podstawie art. 481§1kc.

Zatem odsetki od dochodzonej należności wymagalnej 5 grudnia 2007r. przedawniły się w całości 5 grudnia 2013r., od należności wymagalnej 5 lutego 2008r. - przedawniły się w całości 5 lutego 2014r., zaś od należności wymagalnej 5 marca 2008r. przedawniły się w całości 5 marca 2014r. wszystkie te daty przypadają przed datą wniesienia niniejszego powództwa.

Z tych przyczyn zgłoszony zarzut przedawnienia okazał się skuteczny także co do należności odsetkowej dochodzonej w postępowaniu.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy uznał za niezasadne podniesiony w apelacji zarzuty. Nie mogły one uzasadniać zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku.

Z opisanych powodów zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a apelacja jako niezasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 505¹² § 3 k.p.c.

SSO Gabriela Sobczyk